

A1. Μετάφραση διδαχήν.

Οι αρετές λοιπόν δε γεννιούνται μέσα πας όπτε εκ φύσεως ούτε αντίθετα όχι τη φύση, αλλά εσ μας που έχαγε από τη φύση την ιδέαντα να τις δεχτούμε, και που τελειοποιούμεστε (ολοκληρωνόμαστε) όχι τη συνιδέσια (πονεδικό). Ακόμη δεσ τις ιδέαντες υπόρχων σε μας εκ φύσεως, πρώτα αποκτάμε τις δινατότητες αυτέν, και ύστερα (και κατόπιν) προχωράμε στις αντίστοιχες ενέργειες (πράγμα που είναι φανερό σχετικά με τις αισθήσεις*) χιαζόμενον αποτίθεμε τις αισθήσεις, επειδή είδαμε πολλές φορές μη ακούγομε πολλές φορές, αλλά αντίθετα έχοντας τις ιδναγμένες χρήση τους, δεν τις αποτίθεμε έχοντας μάνει και μη γνωνάνει χρήση τους*) αποτίθεμε δήν τις αρετές, αφού πρώτα τις ασκήσαμε (τις θέσαμε σε ενέργεια), δήν ακριβώς (συμβαίνει) πως χια τις άλλες τέλχες* χιαζόμενοι πρέπει να ιδναγμένε, αφού τα μαθαύματα, τα μαθαναγμένα ιδναγμένα (αστιντας) αυτά, δήν χια παράδειγμα γίνονται (κάποιοι) οικοδόμοι κτιζόντας σπίτια (με το να κτιζόνται οι οικοδόμημα) και κιδαριστές παγιόντας (με το να παγιόνται) κιδάρια. Έτσι λοιπόν και δεν ιδναγμένες δινατές πράξεις γίνονται σε δικανοι, και (όταν ιδναγμένες) συνετές πράξεις (χινόμαστε) συνετοί, και ανδρείοι (όταν ιδναγμένες) γενναίες πράξεις.

B1. Τα δύο είδη των αρετών

A. Διανοητικές

Οι διανοητικές αρετές έχουν σχέση με το μέρος της ψυχής που ο Αριστοτέλης ονομάζει το «κυρίως λόγον έχον». Τέτοιες είναι η σοφία, η σύνεση και η σωφροσύνη. Το κύριο γνώρισμα τους είναι ότι χρωστούν τη γένεση και την αύξηση τους κατά κύριο λόγο στη διδασκαλία.

Γι' αυτό ακριβώς η απόκτηση τους προϋποθέτει πείρα και χρόνο. Είναι φανερό ότι για την απόκτηση των αρετών αυτών το βάρος πέφτει στον διδάσκοντα.

B. Ηθικές

Οι ηθικές αρετές, όπως π.χ. η ελευθεριότητα (γενναιοδωρία) και η σωφροσύνη, έχουν σχέση με το δεύτερο μέρος του λογικού μέρους της ψυχής που μετέχει και στο επιθυμητικό και ορεκτικό μέρος της ψυχής.

Τις ηθικές αρετές τις αποκτά ο άνθρωπος με τον εθισμό, τη συνήθεια, την άσκηση σε ένα συγκεκριμένο τρόπο συμπεριφοράς («έξ έθους»). Ο Αριστοτέλης μάλιστα, για να ενισχύσει αυτή την άποψη, τονίζει την ετυμολογική συγγένεια που υπάρχει ανάμεσα στις λέξεις «ηθική» και «έθος». Είναι γνωστό, εξάλλου, ότι ο Αριστοτέλης πίστευε πως ανάμεσα στις λέξεις ήθική, ήθος (=χαρακτήρας) και έθος (=εθισμός, συνήθεια, άσκηση σε ένα συγκεκριμένο τρόπο συμπεριφοράς) δεν υπάρχει απλώς συνάρτηση, αλλά εξάρτηση σε απόλυτο βαθμό του έθους από το ήθος.

Σε αντίθεση με τις διανοητικές αρετές, στις ηθικές αρετές το βάρος για την απόκτηση τους πέφτει κατά κύριο λόγο στο ίδιο το άτομο που ενδιαφέρεται να αποκτήσει αυτές τις αρετές, αφού η απόκτηση τους εξαρτάται σε μέγιστο βαθμό από τον εθισμό και τη δική του αδιάκοπη άσκηση. Κατά τον Αριστοτέλη καμιά αρετή δεν είναι έμφυτη.

«ἡ μὲν διανοητική ...έξ έθους περιγίγνεται»: Αν αυτός είναι ο χαρακτήρας των διανοητικών και των ηθικών αρετών, ποιος έχει την κύρια ευθύνη για τη μετάδοση των πρώτων, και ποιος για την απόκτηση των δεύτερων;

Από το Α' βιβλίο των Ηθικών Νικόμαχείων ο Αριστοτέλης έχει καταλήξει στην άποψη ότι οι αρετές διακρίνονται α. σε διανοητικές και β. σε ηθικές. Στην ενότητα αυτή του Β' βιβλίου ο Αριστοτέλης προχωρεί σε ορισμένες πιο συγκεκριμένες διαπιστώσεις:

A) Η διανοητική αρετή χρωστάει και τη γένεση και την αύξηση της κατά κύριο λόγο στη διδασκαλία και γι αυτό εκείνο που χρειάζεται γι αυτήν είναι η πέιρα και ο χρόνος.

B) Η ηθική αρετή είναι αποτέλεσμα του έθους δηλαδή του εθισμού, της συνήθειας, της άσκησης σε ένα συγκεκριμένο τρόπο συμπεριφοράς.

Με βάση αυτόν το χαρακτήρα των διανοητικών και ηθικών αρετών είναι φανερό πως η κύρια ευθύνη για τη μετάδοση των διανοητικών αρετών πέφτει στο δάσκαλο και στη διδασκαλία, αφού τόσο η απόκτηση όσο και η αύξηση τους εξαρτώνται σε μέγιστο βαθμό από την έκταση του χρόνου που απαιτείται και από την πείρα που αποκτά το άτομο με το πέρασμα, και πάλι, του χρόνου. Ο δάσκαλος θα βοηθήσει τον νέο και θα του συμπαρασταθεί, ώστε να γίνει φορέας της γνώσης, της σοφίας, της σύνεσης και της φρόνησης. Αυτό βέβαια απαιτεί χρόνο και πείρα.

Αντίθετα, οι ηθικές αρετές, επειδή είναι αποτέλεσμα του έθους, προ-ϋποθέτουν συνεχή επανάληψη των ίδιων ενεργειών, επίμονη άσκηση σε έναν συγκεκριμένο τρόπο συμπεριφοράς, σύστημα, υπομονή και θέληση. Αυτό σημαίνει πως η κύρια ευθύνη για την απόκτηση των ηθικών αρετών βρίσκεται στο ίδιο το άτομο, στο «μαθητή», που πρέπει με την προσωπική και ελεύθερη επιλογή του, με τη θέληση και την επιμονή του στη διαδικασία της συνέχους άσκησης να «εθιστεί» στην αρετή.

Φυσικά, αρωγός του ατόμου σ' αυτό το καθήκον είναι τόσο η οικογένεια και το στενό περιβάλλον του όσο και η πολιτεία με τη συστηματική αγωγή αλλά και το έργο των νομοθετών, οι οποίοι «τούς πολίτες έθιζοντες ποιούσιν ἀγαθούς».

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ
ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΥΠΕΡΟΧΗΣ
ΑΡΓΥΡΗ ΣΙΡΔΑΡΗ

Β2. «Ούδεμία τῶν ἡθικῶν ἀρετῶν φύσει ἡμῖν ἐγγίνεται»: Ένα δεύτερο αποδεικτικό επιχείρημα.

Στην προηγούμενη ενότητα ο Αριστοτέλης κατέληξε στην άποψη ότι καμιά από τις ηθικές αρετές δεν υπάρχει στον άνθρωπο «φύσει», δεν είναι έμφυτη. Παράλληλα, βέβαια, τόνισε ότι: α) οι άνθρωποι είναι προικισμένοι από τη φύση με την ικανότητα να δεχτούν τις ηθικές αρετές και β) με την άσκηση είναι δυνατόν στο θέμα της αρετής να «τελειοῦνται», να φτάνουν στην τελείωση.

Στην ενότητα αυτή ο Αριστοτέλης κάνει μία αντιδιαστολή ανάμεσα στα γνωρίσματα που ο άνθρωπος έχει από τη φύση του (όπως οι αισθήσεις όραση, ακοή κτλ.) και στις αρετές. Για τα πρώτα (τα «εκ φύσεως») υποστηρίζει πως ο άνθρωπος πρώτα έχει τη δυνατότητα να ενεργήσει και μετά ακολουθεί η πραγμάτωση αυτής της δυνατότητας (πρώτα η δύναμις και μετά η ενέργεια). Αυτό αποδεικνύεται με τις αισθήσεις, με τις οποίες η φύση προϊκίσε τον άνθρωπο: πρώτα τις είχαμε και μετά τις χρησιμοποιήσαμε. Δεν τις αποκτήσαμε με τη χρήση.

Για τις αρετές, δύμως, ισχύει το αντίθετο: πρώτα τις εφαρμόζουμε στην πράξη και μετά τις αποκτούμε. Η αντίθεση αυτή ανάμεσα στις ηθικές αρετές και στα φυσικά γνωρίσματα του ανθρώπου πιστοποιεί, κατά τον Αριστοτέλη, για μια ακόμη φορά ότι οι ηθικές αρετές δεν είναι έμφυτες.

Είναι και πάλι πολύ χαρακτηριστικά τα παραδείγματα που χρησιμοποιεί ο Αριστοτέλης. Για τα φυσικά γνωρίσματα αναφέρει το παράδειγμα των αισθήσεων (όρασης και ακοής), ενώ για τις αρετές, που τις αποκτούμε, αφού τις εφαρμόσουμε στην πράξη, χρησιμοποιεί το παράδειγμα των τεχνών (του οικοδόμου και του κιθαριστή). Από τις τέχνες, που τις μαθαίνουμε κάνοντας τες, καταλήγει και στο συμπέρασμα ότι με τον ίδιο τρόπο γινόμαστε δίκαιοι κάνοντας δίκαιες πράξεις, σώφρονες κάνοντας σώφρονες πράξεις και ανδρείοι κάνοντας ανδρείες πράξεις. Γίνεται έτσι και πάλι φανερό ότι ο Αριστοτέλης έχει τη δυνατότητα «να κάνει τα απλά δεδομένα της εμπειρίας, τα απλά δηλαδή δεδομένα της καθημερινής ζωής, αφετηρία για τη σκέψη του».

Το δεύτερο επιχείρημα του Αριστοτέλη σχηματικά:

- Για ό,τι έχουμε από τη φύση (π.χ. αισθήσεις), πρώτα υπάρχει η δυνατότητα του να ενεργήσει και μετά ακολουθεί η ενέργεια τους, δηλαδή η πραγμάτωση αυτής της δυνατότητας, η εφαρμογή στην πράξη.
- Με τις αρετές συμβαίνει το αντίθετο: πρώτα τις εφαρμόζουμε στην πράξη και μετά τις ακολουθούμε.

Συμπέρασμα:

Αφού με τις ηθικές αρετές δε συμβαίνει ό,τι συμβαίνει με αυτά που έχουμε εκ φύσεως, είναι φανερό πως ο άνθρωπος δεν έχει μέσα του εκ φύσεως τις ηθικές αρετές.

Η διάκριση των εννοιών «δύναμις» και «ενέργεια» στον Αριστοτέλη

Ο Αριστοτέλης διακρίνει συχνά αντιθετικά τις έννοιες «δύναμις» και «ενέργεια». «Δύναμις» είναι η δυνατότητα που έχει ένα πράγμα ή ένα ον να γίνει ή να κάνει κάτι, ενώ η «ενέργεια» είναι η πραγμάτωση αυτής της δυνατότητας. Γενικά ο Αριστοτέλης θεωρεί ότι η «ενέργεια» έχει μεγαλύτερη αξία από τη «δύναμη». Εδώ συνδέει «τάς δυνάμεις» με το «πρότερον» και «τάς ενέργειάς» με το «ύστερον», εννοώντας ότι «αἱ δυνάμεις» έχουν χρονική μόνο προτεραιότητα έναντι των ενέργειών (σχολ. βιβλίο, σ. 158).

Κατά τον Αριστοτέλη υπάρχουν τρία είδη δυνάμεων:

- 1 Αυτές που υπάρχουν μέσα μας με τη γέννηση μας (π.χ. οι αισθήσεις).
- 2 Αυτές που τις αποκτούμε με το έθος, δηλαδή με την άσκηση (π.χ. η ικανότητα μας να παιζούμε αυλό).
- 3 Αυτές που τις αποκτούμε με τη μάθηση (π.χ. οι τέχνες, οι επιστημονικές γνώσεις).

Την πρώτη απ' αυτές ο Αριστοτέλης τη συνδέει με το άλογο στοιχείο της ψυχής του ανθρώπου και τις δύο τελευταίες με το λογικό στοιχείο. Επομένως, στο έθος εμπεριέχεται κάποιο στοιχείο λόγου, λογικής. Επειδή δύμας και η θητική γεννιέται από το έθος, εξήγειται η άποψη του Αριστοτέλη ότι οι θητικές αρετές σχετίζονται με το επιθυμητικό μέρος της ψυχής, όπου συνδυάζεται το λογικό με το άλογο στοιχείο του ανθρώπου.

Η μέθοδος της αντίθεσης

Στην ενότητα αυτή ο Αριστοτέλης χρησιμοποιεί τις μεθόδους της αντίθεσης και της αναλογίας. Στην αρχή της επιχειρηματολογίας του παρουσιάζει την αντίθεση η οποία υπάρχει ως προς τη χρονική προτεραιότητα των «δυνάμεων» και των «ενέργειών» ανάμεσα α) σε δύο έχουμε από τη φύση και β) τις θητικές αρετές.

Την αντίθεση αυτή ο Αριστοτέλης τη δηλώνει με ποικίλους εκφραστικούς τρόπους και κυρίως με τη χρήση λέξεων με αντίθετη σημασία (πρότερον-ύστερον, κομιζόμεθα- ἀποδίδομεν) και με την εναλλαγή καταφατικής και αποφατικής σύνταξης (οὐ γαρ ἐκ τοῦ πολλάκις ἰδεῖν... ἀλλά ἀνάταλιν ἔχοντες... οὐ χρησάμενοι ἔσχομεν).

Γενικά, είναι φανερό ότι οι αντίθεσεις κυριαρχούν στο πρώτο μισό της ενότητας, όπου ο Αριστοτέλης διατυπώνει την άποψη πως στα φυσικά χαρακτηριστικά πρώτα έχουμε τη δυνατότητα να ενεργήσουμε και ύστερα φτάνουμε στην ενέργεια.

Ο Αριστοτέλης στηρίζεται στην παρατήρηση, στα δεδομένα της εμπειρίας.

Παρατηρεί γύρω του τη φύση, την πολιτική κοινωνία, τις συμπεριφορές των ανθρώπων, συλλέγει εμπειρικά δεδομένα, τα οποία τα υποβάλλει σε λογικό έλεγχο με σκοπό να καταλήξει σε ένα ασφαλές, βέβαιο συμπέρασμα. Επεξεργάζεται τα δεδομένα, όπως ένας σύγχρονος επιστήμονας.

Αρχικά κάνει μια υπόθεση, ελέγχει με βάση τα δεδομένα της παρατήρησης εάν αυτή η υπόθεση είναι αληθής και όταν πια είναι βέβαιος, καταλήγει σ' ένα ασφαλές συμπέρασμα. (ὅπερ ἐπὶ τῶν αἰσθάνσεων . . . ?δεῖν οὐ . . . ἀκοῦσαι . . .)

Η διάκριση των εννοιών «δύναμις» και «ενέργεια» στον Αριστοτέλη

Ο Αριστοτέλης διακρίνει συχνά αντιθετικά τις έννοιες «δύναμις» και «ενέργεια». «Δύναμις» είναι η δυνατότητα που έχει ένα πράγμα ή ένα ον να γίνει ή να κάνει κάτι, ενώ η «ενέργεια» είναι η πραγμάτωση αυτής της δυνατότητας. Γενικά ο Αριστοτέλης θεωρεί ότι η «ενέργεια» έχει μεγαλύτερη αξία από τη «δύναμη». Εδώ συνδέει «τάς δυνάμεις» με το «πρότερον» και «τάς ενέργειάς» με το «ύστερον», εννοώντας ότι «αἱ δυνάμεις» έχουν χρονική μόνο προτεραιότητα έναντι των ενέργειών (σχολ. βιβλίο, σ. 158).

Κατά τον Αριστοτέλη υπάρχουν τρία είδη δυνάμεων:

- 1 Αυτές που υπάρχουν μέσα μας με τη γέννηση μας (π.χ. οι αισθήσεις).
- 2 Αυτές που τις αποκτούμε με το έθος, δηλαδή με την άσκηση (π.χ. η ικανότητα μας να παιζούμε αυλό).
- 3 Αυτές που τις αποκτούμε με τη μάθηση (π.χ. οι τέχνες, οι επιστημονικές γνώσεις).

Την πρώτη απ' αυτές ο Αριστοτέλης τη συνδέει με το άλογο στοιχείο της ψυχής του ανθρώπου και τις δύο τελευταίες με το λογικό στοιχείο. Επομένως, στο έθος εμπεριέχεται κάποιο στοιχείο λόγου, λογικής. Επειδή δύμας και η ηθική γεννιέται από το έθος, εξηγείται η άποψη του Αριστοτέλη ότι οι ηθικές αρετές σχετίζονται με το επιθυμητικό μέρος της ψυχής, όπου συνδυάζεται το λογικό με το άλογο στοιχείο του ανθρώπου.

Η μέθοδος της αντίθεσης

Στην ενότητα αυτή ο Αριστοτέλης χρησιμοποιεί τις μεθόδους της αντίθεσης και της αναλογίας. Στην αρχή της επιχειρηματολογίας του παρουσιάζει την αντίθεση η οποία υπάρχει ως προς τη χρονική προτεραιότητα των «δυνάμεων» και των «ενέργειών» ανάμεσα α) σε δύο έχουμε από τη φύση και β) τις ηθικές αρετές.

Την αντίθεση αυτή ο Αριστοτέλης τη δηλώνει με ποικίλους εκφραστικούς τρόπους και κυρίως με τη χρήση λέξεων με αντίθετη σημασία (πρότερον-ύστερον, κομιζόμεθα- ἀποδίδομεν) και με την εναλλαγή καταφατικής και αποφατικής σύνταξης (οὐ γαρ ἐκ τοῦ πολλάκις ἰδεῖν... ἀλλά ἀνάταλιν ἔχοντες... οὐ χρησάμενοι ἔσχομεν).

Γενικά, είναι φανερό ότι οι αντίθεσεις κυριαρχούν στο πρώτο μισό της ενότητας, όπου ο Αριστοτέλης διατυπώνει την άποψη πως στα φυσικά χαρακτηριστικά πρώτα έχουμε τη δυνατότητα να ενεργήσουμε και ύστερα φτάνουμε στην ενέργεια.

Ο Αριστοτέλης στηρίζεται στην παρατήρηση, στα δεδομένα της εμπειρίας.

Παρατηρεί γύρω του τη φύση, την πολιτική κοινωνία, τις συμπεριφορές των ανθρώπων, συλλέγει εμπειρικά δεδομένα, τα οποία τα υποβάλλει σε λογικό έλεγχο με σκοπό να καταλήξει σε ένα ασφαλές, βέβαιο συμπέρασμα. Επεξεργάζεται τα δεδομένα, όπως ένας σύγχρονος επιστήμονας.

Αρχικά κάνει μια υπόθεση, ελέγχει με βάση τα δεδομένα της παρατήρησης εάν αυτή η υπόθεση είναι αληθής και όταν πια είναι βέβαιος, καταλήγει σ' ένα ασφαλές συμπέρασμα. (ὅπερ ἐπὶ τῶν αἰσθάνσεων ... ὡς εἰν ἦ... ἀκοῦσαι...)

Β3. Πριν από όλα όμως ο Αριστοτέλης χρειάζοταν να κάνει μια σημαντικότατη διάκριση. Ας παραχολουθήσουμε πώς οδηγήθηκε στη διάκριση αυτή: Η ψυχή του ανθρώπου, είπε ο Αριστοτέλης, αποτελείται κατ' αρχήν από δύο μέρη, από το λόγον ἔχον μέρος και από το ἀλογον (με δική μας διατύπωση: ο άνθρωπος ως ζωντανός οργανισμός λειτουργεί με δύο τρόπους: α) με βάση τη λογική του, β) με τρόπους που δεν έχουν καμάλ απολύτως σχέση με το λογικό του). Η αρχική όμως αυτή διμερής "διαίρεση" κατέληξε σε μια τριμερή "διαίρεση", αφού ο Αριστοτέλης διέκρινε

τελικά α) ένα καθαρά ἀλογον μέρος της ψυχής, β) ένα καθαρά λόγον ἔχον μέρος της, και γ) ένα μέρος που μετέχει και του ἀλόγου και του λόγου ἔχοντος μέρους της ψυχής. Το πρώτο, είπε, έχει σχέση με τη διατροφή και την αὐξήση του ανθρώπινου οργανισμού και άρα δεν έχει καμάλ απολύτως σχέση με την αρετή: το τρίτο (ο ίδιος το ονόματας ἐπικυρωτικόν) έχει σχέση με τις αρετές που περιγράφουν τον χαρακτήρα του ανθρώπου (ηθικές αρετές), ενώ το δεύτερο, που αφορά απόλυτα και καθαρά το λογικό μας, έχει σχέση με τις διανοητικές μας αρετές (με τη σοφία λ.χ. ή τη φρόνηση). Έτσι ο Αριστοτέλης κατέληξε να διακρίνει τις ανθρώπινες αρετές σε ηθικές και διανοητικές.

- Β4.** Οὐσίας: τηριουσία, ουσιαστικός.
Ἐσχμικε: σχήμα, κατοχικός.
περικούτων: γύνη, γυνικός
χρησαμένοι: χρήμα, χρηματινός, χρήσιμος.
μανδάνοντες: μάδηση, μαδησιανός, μαδητικός.

Γ1. Μετάφρασμα αβίδαιτα.

Φαντάζομαι διλαδή, πως το ζέρετε, ότι ως τώρα
έχαν γίνει πολλά πορόμοια χερούλια, που στην αρχή
όλοι τα θεωρούσαν ως συγχορέσ και συμποναζόνταν
αυτάς που έπαθαν, ώστερα όμως κατάλαβαν ότι τα
ιδια αυριβίως είχαν γίνει αυτά μεριστικών αγαδών.

Και γιατί πρέπει να πάγκε περισσότερα; Ανόριμη και
σύμφερα θα μπορούσαμε να βράψε άλι οι πρώτες πόλεις,
Εννοώ ότι η Αθήνα και τη Θήρα, έφεδασαν σε μεγάλη
αυτή (δύναμη) όχι με την ειρήνη, αλλά με τις δυοκοκήλες
που αντιμετώπιζαν στα πόλεμα, πάλι ανέτισαν τη
δύναμη των· και απ' αυτές με πρώτη απεντοστ την
ηγεμονία της Ελλάδας, ενώ με δεύτερη τέτοιο μεγάλη
έγινε σύμφερα, όσο ποτέ πανέτοι δεν το περίμενε να
γίνει· δίδη με φίμη και με δύο συντηρήσαν υποτελεύται
όχι με την ποικιλία, αλλά με ταυτικές.

Γ2.

έμμας: (ε')

πόρρω: πόρρωτάτω

αγαδῶν: εὗ

αὐτᾶς: εμῶν αὐτῶν

ηγεμόνα: ηγεμόστ.

οἴμαι: οἴτο

ὑπέλαθρον: ὑπειληθῆσαι.

τοῖς παθοῦσι: τοῖς πεισμένοις

ἔχυνταν: γνοιμ.

καταστᾶσαν: καταστηδι.

Γ3 α.

έμπας: Υποκείμενο των ειδ. απαρεβοφάτων ζηνοεῖν.
(επεροπροσωπία)

συμφοράς: Κατηγορούμενο στο ἃς μέσω του εἶναι.

τοῖς παθοῦσι: Επιδετική μετοχή ως αντικείμενο στο
ρήμα γυχικού πόδαυς συνηθέσθισαν.

τι: Αιτιακού της αυτίας αναφέρεται στο δεῖ.

λαβώσας: Κατηγορηματική μετοχή συνηθίζεται στο
„τὰς πόλεις“ (αντικείμενο των ρήματος εὐροικεν)
εξαρτάται από το ρήμα εὐροικεν.

ηγεμόνα: Κατηγορούμενο στη λέξη „τὸν γέν“, μέσω
της μετοχής καταστάσων.

3 β.

‘Ο ξητωρ εἶνεν τοῖς χάρ ἐπιφανείας καὶ λαυρότητας
οὐκ ἐκ τῆς μουκίας ὅλος ἐκ τῶν ἀγώνων διγνοσθανεῖ.

‘Ο ξητωρ εἶνεν ὅτι αἱ χάρ ἐπιφανείας καὶ λαυρότητας
οὐκ ἐκ τῆς μουκίας ὅλος ἐκ τῶν μάχων διγνοσθανεῖ.